

Počeci moderne logike u hrvatskih autora
Srećko Kovač

Od sredine 19. stoljeća do prijelaza u 20. nalazimo u Hrvatskoj, i općenito u hrvatskih autora, niz ideja, bilo početnih bilo u većoj ili manjoj mjeri provedenih, koje je vrijedno analizirati i procijeniti sa stajališta razvoja moderne logike (kako ju datiramo od nastanka Booleove algebarske logike, 1847., i, u posebnom smislu, od Fregeova “Pojmopisa”, 1879). S tim ciljem sažimljemo neke dosadašnje važnije rezultate istraživanja i ocrtavamo moguće daljnje perspektive. Rudimente moderne logike u Hrvatskoj nalazimo u postavkama i zamislima Vatroslava Bertića (1846., 1847.). Znatnu je ulogu imao udžbenik Vinka Pacela (1868.), u Bolzanovoj tradiciji; Pacel očekuje da će se budući razvoj logike osnivati na matematici. Vrijedne doprinose algebarskoj logici i temeljima logike dao je krajem 19. stoljeća Albin Nagy. Hrvatski filozofi kraja 19. i početkom 20. st. zastupaju reformske ideje u logici, kritički se osvrćući i na tadašnju “matematičku logiku” i stavljajući u prednji plan intenzionalni aspekt logike, a matematičari uvode, primjerice, teoriju skupova, Hilbertovu aksiomatsku metodu i Russellov logicizam. Posebna je pojava algebarska logika i “umska algoritmika” u gradišćanskoga Hrvata Mate Meršića (1898., 1914.).